

การมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

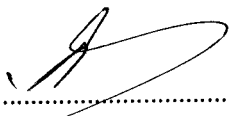
สมใจ ขงปัญญา

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
กราฎาคม 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

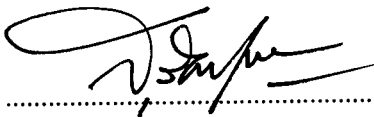
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ สมใจ ขงปัญญา ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

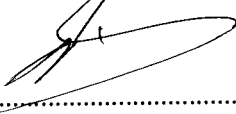
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.สมุทร์ ชำนาญ)

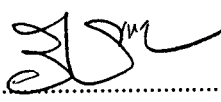
คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

..... ประธาน
(ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู)

..... กรรมการ
(ดร.สมุทร์ ชำนาญ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่...19...เดือน .....กรกฎาคม..... พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาในการให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู ประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ดร.สมุท ธานี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อัมสวาสดี กรรมการสอบปากเปล่า ซึ่งทำให้ ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำ งานนิพนธ์ในครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านดังปรากฏชื่อในงานนิพนธ์ฉบับนี้ที่ได้ให้ความ กรุณาและความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามรวมทั้งข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ทุกท่าน ที่อนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม และให้ความร่วมมืออย่างดี

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนคุณพ่อเล็ก ยง ปัญญา คุณแม่เป็อย ยงปัญญา และคุณรัชนี นุญทวี ภรรยา ที่เป็นกำลังใจสำคัญอย่างยิ่งในการ ทำงานนิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นอย่างสูง ที่ให้คุณค่าและประโยชน์ ของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องตอบแทนพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนครู อาจารย์ และทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจ ตลอดระยะเวลาในการทำวิจัยนี้จนประสบ ความสำเร็จด้วยดี

สมใจ ยงปัญญา

58970011: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม/ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สนใจ ยงปัญญา: การมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 (THE PARTICIPATION MANAGEMENT IN ROLE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION, OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOL A CASE STUDY IN ARAYATHUMBURAPHA GROUP UNDER SAKAEO PRIMARY EDUCATION AREA 2) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: สมุทรา ชำนาญ, กศ.ด., สุรัตน์ ไชยชมภู, ค.ด. 85 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 รวมทั้งสิ้น 52 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.27 ถึง 0.70 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบค่าที (t -test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยระดับมาก โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

58970011: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: PARTICIPATION / THE BASIC EDUCATION COMMISSION

SOMJAI YONGPANYA: THE PARTICIPATION MANAGEMENT IN ROLE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION, OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS A CASE STUDY IN ARAYATHUM BURAPHA GROUP UNDER SAKAEO PRIMARY EDUCATION AREA 2. ADVISORY COMMITTEE: SAMOOT CHAMNAN, Ed.D., SURATH CHAICHOMPU, Ed.D. 85 P. 2017.

This research aims to study the participation of basic education committee in managing opportunity expansion schools in Arayathum Burapha group under Sakaeo Primary Education Area 2 as classified by degree and type of education commission. The sample was 52 basic education committee of opportunity expansion schools in Arayathum Burapha group under Sakaeo Primary Education Area 2. The data collection instrument used in this research was a five-point-rating-scale questionnaire. Its item discriminative power was between .27-.70 and the reliability was at .93. The statistics used to analyze the data were Mean ($\bar{X}$), Standard Deviation (SD), and t-test.

The research found that:

1. The participation of basic education committee in managing opportunity expansion schools in Arayathum Burapha group under Sakaeo Primary Education Area 2 as a whole and each aspect were at a high level. When putting them in order from high to low the order was: General administration, Budget administration, Personnel Management, and Academic administration.

2. The comparison of the participation of basic education committee in managing opportunity expansion schools in Arayathum Burapha group under Sakaeo Primary Education Area 2 as a whole and each aspect, classified by degree and types of education commission was found different with no statistical signification.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
คำถามในการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
สภาพทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2.....	10
แนวคิดการบริหารสถานศึกษา.....	11
การบริหาร โรงเรียน โดยองค์คณะบุคคล.....	17
แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	24
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	58
สรุปผลการวิจัย.....	58
อภิปรายผล.....	60
ข้อเสนอแนะ.....	65
บรรณานุกรม.....	67
ภาคผนวก.....	72
ภาคผนวก ก.....	73
ภาคผนวก ข.....	77
ภาคผนวก ค.....	83
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	85

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2.. 42
2	ความถี่ และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกจำแนกตามวุฒิการศึกษา และประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2..... 47
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการมีส่วนร่วมในการบริหาร ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้าน..... 48
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการมีส่วนร่วมในการบริหาร ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายข้อ..... 49
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการมีส่วนร่วมในการบริหาร ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ..... 50
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการมีส่วนร่วมในการบริหาร ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายข้อ..... 51
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการมีส่วนร่วมในการบริหาร ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมและรายข้อ..... 52

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการมีส่วนร่วมในการบริหารตาม บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน โรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน.....	54
9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน.....	55
10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการมีส่วนร่วมในการบริหารตาม บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน โรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 จำแนกตามประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมและ รายด้าน.....	56
11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน.....	57
12 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2.....	84

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาและการกระจายอำนาจการศึกษากับการบริหารแบบมีส่วนร่วมนั้น เป็นหัวใจหรือเป็นหลักสำคัญในการบริหารการศึกษา โลกยุคโลกาภิวัตน์มีความเจริญทางด้าน เทคโนโลยี สารสนเทศ และมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เจริญกับความท้าทายของ กระแสโลกต้องปรับตัวอยู่ตลอดเวลา การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นจะต้องให้สังคม ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา ในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็น การบริหารการจัดการศึกษาร่วมพิจารณา ความต้องการของชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา การศึกษาในการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต อาชีพ วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมและทรัพยากร ของชุมชน ที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถ มีทักษะที่จะดำรงชีวิต มีกระบวนการความคิด ที่ถูกต้อง สามารถพัฒนาตนเองตามวิถีของชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รวมทั้งกิจกรรมของชุมชน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในหมวดที่ 5 เรื่องการบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจโดยตรงนั้น แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับชาติ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา แต่ละสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จะมีคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่ กำกับส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา และจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับ สภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการ ของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครูผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กร ศาสนาอื่นในพื้นที่และผู้ทรงคุณวุฒิ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องทำหน้าที่แทนชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ต้องคำนึงถึงการจัดการศึกษาที่เกิด

ประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนซึ่งเป็นลูกหลานของชุมชน ในขณะที่เดียวกันต้องทำงานร่วมกับผู้บริหารและคณะครูโดยตระหนักถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน จึงอาศัยกระบวนการทำงานที่เน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมและความโปร่งใสตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษาแต่สภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากอดีตถึงปัจจุบัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาดความชัดเจนเรื่องบทบาทหน้าที่ของตนเอง ส่วนมากได้รับการร้องขอจากสถานศึกษามากกว่าได้รับการคัดสรรจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง ทำให้ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ถือได้ว่าเป็นฉบับแรกที่ประชาชนชาวไทยมีส่วนร่วมในการบริหารการปกครองประเทศมากที่สุด รัฐให้สิทธิแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา ฝึกอบรมและฝึกอาชีพและระบบสาธารณูปการ ตลอดจนทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริการ การบริการบุคลากรการเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ ทั้งนี้ในการจัดการศึกษานั้นคือ ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for education) โดยส่งเสริมให้บุคลากรในครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา องค์กรเอกชนและสถาบันทางสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จึงทำให้เกิดการปฏิรูประบบราชการ ปฏิรูประบบรัฐวิสาหกิจ ปฏิรูปการศึกษา และได้มีการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 18 มุ่งเน้นการพัฒนาคน หรือคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เมื่อเริ่มต้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ยังคงยึดหลักในการพัฒนาคน โดยอาศัยการศึกษาเป็นหลักในการพัฒนา (ชัยพจน์ รักราม, 2544, หน้า 50-51)

ในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาที่ต้องใช้การบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-based management: SBM) เป็นการกระจายอำนาจการบริหารจัดการและการตัดสินใจไปสู่หน่วยงานปฏิบัติให้มากขึ้นให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยมุ่งเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การบริหารการจัดการจะอยู่ภายใต้การตัดสินใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละแห่ง โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ การบริหารตนเอง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน การพัฒนาทั้งระบบและยึดหลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติตามแนวปฏิรูปการศึกษาที่กำหนดไว้ จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการ ซึ่งเป็นคณะบุคคลทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายมาตรฐานในการบริหารจัดการศึกษา รวมทั้งการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

กลุ่มโรงเรียนอารยธรรมบูรพา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ปัจจุบันสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว แบ่งเขต

พื้นที่การศึกษาออกเป็น 2 เขต คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 กลุ่มโรงเรียนอารยธรรมบูรพา เป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 มีสถานศึกษา จำนวน 125 โดยเป็น โรงเรียนประถมศึกษา 90 แห่ง (รวม 1 สาขา) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 34 แห่ง และโรงเรียนเอกชน 7 แห่ง มีการดำเนินการบริหารจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 38 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น กลุ่มโรงเรียนอารยธรรมบูรพา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 กลุ่มโรงเรียน มีจำนวน 15 แห่ง โดยเป็นโรงเรียน ประถมศึกษา 11 แห่ง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 4 แห่ง กำหนดปรัชญา คือ สร้างคนดี ให้สังคม และพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น ในส่วนของการดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการพื้นฐานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนละ 9-15 คน ซึ่งประกอบด้วย กรรมการที่เป็นตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ ได้เข้ามามีบทบาทหน้าที่ รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป ซึ่งในระยะเวลาที่ผ่านมา สถานศึกษาในสังกัด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ได้ พบว่า ตัวแทนจากกลุ่มต่าง ๆ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา เป็นโรงเรียน ในสังกัดอำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ทั้ง 4 แห่ง ที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ทั้งของตนเองหรือ ของคณะกรรมการ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาจากความคิดเห็น ของชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับน้อยมาก เนื่องจากสถานศึกษายังขาดความต่อเนื่องในการสร้าง ความเข้าใจในบทบาท ภารกิจ และหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายและยังขาดวิธีการ ประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายน่าสนใจ ยังไม่เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีบทบาทเท่าที่ควร จากงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ เฟ็งศรี โคตร (2548) ที่ได้ทำการติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาจากความคิดเห็นของชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องมาจากต้นสังกัดและสถานศึกษาขาดความต่อเนื่องในการสร้างความเข้าใจในบทบาท ภารกิจ และหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายและยังขาดวิธีการในการประชาสัมพันธ์หลากหลาย น่าสนใจ เพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุตาม เป้าหมายการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาการบริหารงานของ

สถานศึกษา ที่กำหนดการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป (อุดร บัวสูง, 2550, หน้า 4)

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่ศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ในจังหวัดสระแก้ว ซึ่งได้จัดการศึกษาตามแนวคิดการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 5 มาตรา 39 ประกอบด้วย โครงสร้างการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และนำไปพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามนโยบายแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษา

คำถามในการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษาแตกต่างกันหรือไม่

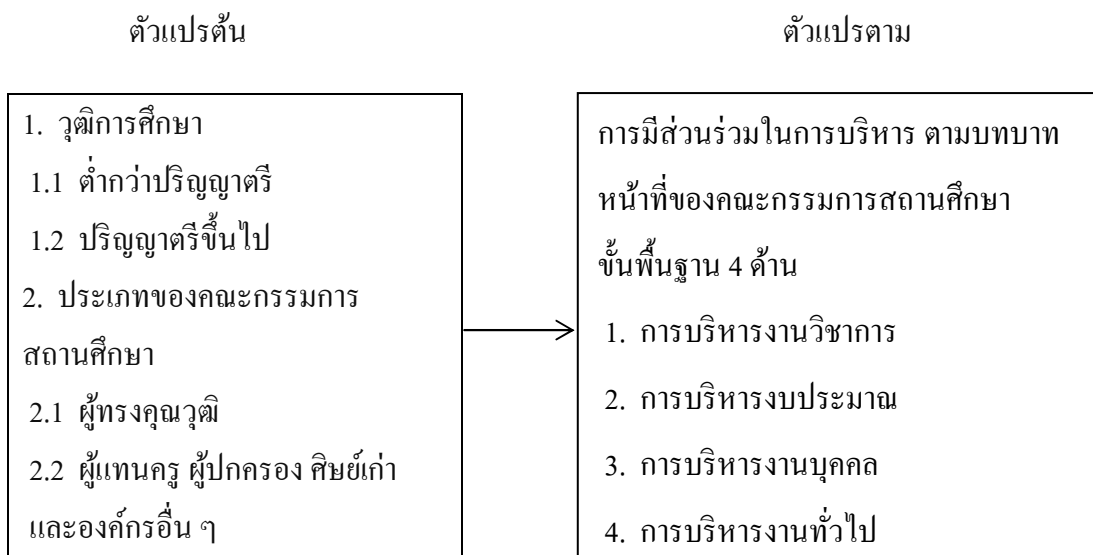
สมมติฐานการวิจัย

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษา แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยยึดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2547, หน้า 13-16) ที่เสนอบทบาทการมีส่วนร่วมไว้ 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

โดยผู้วิจัยนำมากำหนดการมีส่วนร่วมในการะงานการบริหารสถานศึกษา เป็นตัวแปรตามและกำหนดประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นตัวแปรต้น ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. นำผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบายในสถานศึกษา
2. นำผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการมีส่วนร่วม บริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป
3. ได้แนวทางส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามาดำเนินงานในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างจริงจังมากขึ้น ทั้งในระดับสถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในท้องถิ่นที่มีลักษณะแวดล้อมคล้ายคลึงกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบข่ายทางทฤษฎีของการวิจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามบทบาทภาระงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชนผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิในการบริหารงานสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มอารยธรรมบูรพา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยยึดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2547, หน้า 13-16) ที่เสนอบทบาทการมีส่วนร่วมไว้ 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่การวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 4 โรงเรียน จำนวน 60 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 4 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970, p. 100) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษาได้กลุ่มตัวอย่าง 52 คน

ตัวแปรที่ปรึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่

1.1 วุฒิกการศึกษา

1.1.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

1.1.2 ปริญญาตรีขึ้นไป

1.2 ประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษา

1.2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ

1.2.2 ผู้แทนครู ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และองค์กรอื่น ๆ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการบริหาร ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน คือ

2.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ

2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

2.4 ด้านการบริหารทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน หมายถึง การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการช่วยเหลือแลกเปลี่ยน ประสานงานกันอันจะก่อให้เกิดผลดีเป็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในสถานศึกษา ในการดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การประสานงานร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ การมีส่วนร่วมในการประชุมคณะกรรมการผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง การแสดงความคิดเห็นและความต้องการในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของ โรงเรียน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างพอเพียง การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษาการแนะแนวการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

2. ด้านบริหารงบประมาณ หมายถึง การจัดกองทุนช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน รับประทานการจัดทำบัญชีการเงินที่เป็นระบบถูกต้อง เป็นปัจจุบันและตรวจสอบได้ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียนของนักเรียน และประสานงานกับผู้ปกครอง จัดหางบประมาณจากภายนอก

3. ด้านบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผนอัตรากำลัง การกำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การย้าย การแลกเปลี่ยนสถานภาพวิชาชีพ การเลื่อนขั้นเงินเดือนและค่าจ้าง

4. ด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับ การส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน การพัฒนาการศึกษา การจัดระบบบริหารและการพัฒนาองค์กร การพัฒนาข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การจัดสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือนักเรียน การประชาสัมพันธ์กิจการของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบ ให้ชุมชนที่ผู้ที่มีความรู้ได้มีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน และการจัดระบบควบคุมภายในของหน่วยงาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุ และหรือองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจำแนกประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดังนี้

1. ผู้แทนผู้ปกครอง หมายถึง ผู้แทนที่มีรายชื่อเป็นผู้ปกครองตามทะเบียนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น
2. ผู้แทนครู หมายถึง เป็นครูซึ่งทำหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีต่าง ๆ ในสถานศึกษานั้น
3. ผู้แทนองค์กรชุมชน หมายถึง ผู้แทนของชุมชน สมาคม มูลนิธิขององค์กรเอกชน หรือกลุ่มบุคคลในรูปแบบอื่นที่ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ และมีที่ตั้งในเขตบริการของสถานศึกษานั้น
4. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ผู้แทนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่ได้รับการจัดตั้งตามกฎหมาย ซึ่งสถานศึกษาตั้งอยู่
5. ผู้แทนศิษย์เก่า หมายถึง ผู้แทนของสมาคมศิษย์เก่า ชมรมศิษย์เก่า เป็นผู้ที่เคยศึกษาหรือสำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษานั้น
6. ผู้แทนองค์กร หมายถึง พระภิกษุสงฆ์/ หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่

7. ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้ทรงภูมิปัญญาในท้องถิ่น ข้าราชการบำนาญพนักงาน
รัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่นของรัฐทั้งในและนอกเขตบริการของสถานศึกษานั้น

8. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
กลุ่มเครือข่ายอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษาระดับประถมศึกษา
เขต 2

9. วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาชั้นสูงสุดของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ ได้จำแนกวุฒิการศึกษาไว้ 2 ระดับ

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี หมายถึง ระดับการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

2. ปริญญาตรีขึ้นไป หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานที่จบการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยได้ศึกษาจากเอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่ม อารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2
2. แนวคิดการบริหารสถานศึกษา
  - 2.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
  - 2.2 ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา
3. แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม
  - 3.1 ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม
  - 3.2 ประเภทการมีส่วนร่วมในการบริหาร
4. การบริหารโรงเรียนโดยองค์คณะบุคคล
  - 4.1 ระเบียบ แนวปฏิบัติในการบริหารโรงเรียน โดยองค์คณะบุคคล (ระเบียบ กรรมการสถานศึกษา)
  - 4.2 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา
  - 4.3 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
5. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สภาพทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ปัจจุบันสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว แบ่งเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็น 2 เขต คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 กลุ่มโรงเรียนอารยธรรมบูรพา เป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 มีสถานศึกษา จำนวน 125 แห่ง โดยเป็นโรงเรียนประถมศึกษา 90 แห่ง (รวม 1 สาขา) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 34 แห่ง และโรงเรียนเอกชน 7 แห่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 , 2559) มีการดำเนินการบริหารจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 38 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น กลุ่มโรงเรียนอารยธรรมบูรพา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 สถานศึกษา มีจำนวน 15 แห่ง โดยเป็นโรงเรียนประถมศึกษา 11 แห่ง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 4 แห่ง กำหนดปรัชญา คือ สร้างคนดีให้สังคม และพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น ในส่วนของการดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการพื้นฐานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนละ 9-15 คน ซึ่งประกอบด้วย กรรมการที่เป็นตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ ได้เข้ามามีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป

แนวคิดการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ใน 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และในมาตรา 40 ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาดำกว่าปริญญาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการสถานศึกษา การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจึงมีหลักการสำคัญที่เน้นการกระจายอำนาจ โดยการตัดสินใจและใช้อำนาจของสถานศึกษาผ่านคณะกรรมการสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในด้านต่าง ๆ

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษาหรือพัฒนาบุคลากร มีผู้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษา คือ การจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการให้บริการสาธารณะรัฐอย่างเสมอภาค ต่อเนื่องและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเรียนการสอนให้ทันกับความต้องการของผู้ให้บริการอยู่เสมอ โดยดำเนินการบริหารตามขอบข่ายการบริหารงาน 4 ด้าน ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

กฤติมา สารัมย์ (2558, หน้า 17) ได้สรุปความหมายของการบริหารสถานศึกษาว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่เกิดจากความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาร่วมกันบริหารจัดการ วางแผน ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดความพอใจและประโยชน์สูงสุดแก่ผู้รับบริการทางการศึกษา

นภาพร คำคง (2558, หน้า 11) ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ทันกับความต้องการของผู้รับบริการอยู่เสมอและเพื่อให้ประสบความสำเร็จเป็นไปตามแนวทางดำเนินการบริหาร 4 ด้าน ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

เอกชัย กี่สุพันธ์ (2527, หน้า 3 อ้างถึงใน บำเหน็จ จินขาวำ, 2545, หน้า 19) ได้กล่าวถึงปรัชญาทางการบริหารการศึกษา คือการมุ่งพัฒนาคน (Human development) เพื่อให้มีความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ หรือด้านสังคม ดังนั้น การบริการศึกษาจึงเป็นกิจกรรมที่มุ่งหวังผลกำไรหรือผลประโยชน์จากการดำเนินงานเหมือนการบริหารธุรกิจต่าง ๆ ไม่ได้ ดังนั้นการบริหารการศึกษาจึงแตกต่างจากการบริหารงานอื่น ๆ ดังนี้

1. ปรัชญาการศึกษา มุ่งพัฒนาคน
2. นโยบาย ให้ความสำคัญเสมอภาค การให้การศึกษาแก่ประชาชน
3. กระบวนการ ได้แก่ การถ่ายทอดทัศนคติ คุณธรรม
4. บุคลากรมีคุณลักษณะพิเศษกว่าบุคลากรบางอาชีพ
5. ผลผลิต คนที่มีคุณภาพ

สรุป การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารงานที่เป็นไป เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ตลอดจนพฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้ตรงกับความต้องการของสังคม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

ภายในขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดไว้ 4 ด้าน รายละเอียด ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ คือ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ ทางด้านวิชาการให้แก่บุคคลในชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับ สถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงานและ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ซึ่งมีภาระหน้าที่ 17 อย่างด้วยกัน คือ

- 1.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตร
- 1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ
- 1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.6 การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 1.9 การนิเทศการศึกษา
- 1.10 การแนะแนว
- 1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- 1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- 1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
- 1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กรหน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
- 1.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- 1.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารงานหรือการดำเนินงานทุกชนิด ในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โรงเรียน ในฐานะเป็นหน่วยปฏิบัติการที่มีหน้าที่และภารกิจโดยตรงในการจัดการศึกษา มีหน้าที่พัฒนา นักเรียนให้มีความรู้ความสามารถ นำไปใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุขมีคุณค่า และมีศักดิ์ศรี

2. การบริหารงบประมาณ

การบริหารงบประมาณ คือ การจัดทำและเสนอของงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลของการดำเนินงาน การระดมทรัพยากร และการลงทุน เพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ซึ่งมีภาระหน้าที่ 22 อย่างด้วยกัน คือ

- 2.1 จัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณ เพื่อเสนอต่อเลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.2 จัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยตรง
- 2.3 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
- 2.4 การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
- 2.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
- 2.6 การตรวจสอบ ติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
- 2.7 การตรวจสอบติดตามรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ
- 2.8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 2.9 การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
- 2.10 การบริหารทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 2.11 การวางแผนพัสดุ
- 2.12 การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือ สิ่งก่อสร้างที่ใช้งบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.13 การพัฒนาระบบสารข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
- 2.14 การจัดหาพัสดุ
- 2.15 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
- 2.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
- 2.17 การเบิกเงินจากคลัง

- 2.18 การรับเงิน การเก็บรักษาเงินและการจ่ายเงิน
- 2.19 การนำเงินส่งคลัง
- 2.20 การจัดทำบัญชีการเงิน
- 2.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- 2.22 การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียนและรายงาน

สรุปได้ว่าการบริหารงบประมาณ เป็นการวางแผนการใช้ทรัพยากรให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแผนงานและโครงการที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามความต้องการของหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

3. การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคล คือ การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการและการรักษาวินัย การออกจากราชการ ซึ่งมีภาระหน้าที่ 20 อย่างด้วยกัน คือ

- 3.1 การวางแผนอัตรากำลัง
- 3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- 3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
- 3.6 การลาทุกประเภท
- 3.7 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 3.8 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.9 การพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
- 3.10 การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.11 การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
- 3.12 การออกจากราชการ
- 3.13 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
- 3.14 การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
- 3.15 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.16 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
- 3.17 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

3.18 การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.19 การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.20 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคล คือ กระบวนการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับหน่วยงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับความต้องการของหน่วยงาน กำหนดแผนงานบุคลากร การบำรุงรักษา ให้คำปรึกษาแนะนำ ประสานกับหน่วยงานอื่น ตลอดจนการพัฒนาและให้พ้นจากงาน

4. การบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไป คือ การดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมและการประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การส่งเสริมกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ

การจัดระบบควบคุมในหน่วยงาน งานบริการสาธารณะและงานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น ซึ่งมีภาระหน้าที่ 21 อย่างด้วยกัน คือ

- 4.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 4.2 การประสานงานและเครือข่ายการศึกษา
- 4.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
- 4.4 การวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
- 4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- 4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
- 4.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 4.8 การดำเนินงานธุรการ
- 4.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

- 4.10 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 4.11 การรับนักเรียน
- 4.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิก สถานศึกษา
- 4.13 การประสานงานการจัดการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย
- 4.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษ
- 4.15 การทัศนศึกษา
- 4.16 การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
- 4.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- 4.18 การส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษา
- 4.19 งานประสานราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น
- 4.20 การรายงานผลการปฏิบัติงาน
- 4.21 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 4.22 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

สรุปได้ว่าการบริหารงานทั่วไป คือ การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานธุรการ และงานสารบรรณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ การเงิน การบัญชี งานพัสดุ และระบบควบคุมภายใน ที่ดำเนินการถูกต้องตามระเบียบและแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

โรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องยึดวัตถุประสงค์และขอบข่ายภารกิจจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่3) พ.ศ. 2553 และบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

จากการศึกษาความเป็นมา และบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความสำคัญต่อชุมชนและท้องถิ่นเพื่อ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยตลอด โดยเฉพาะการกำหนดให้มีตัวแทนของชุมชน และ ท้องถิ่นในรูปของคณะกรรมการการศึกษาไว้อย่างกว้างขวาง เพื่อให้สอดคล้องและตอบสนอง นโยบายปฏิรูปและการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่ชุมชนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง

การบริหารโรงเรียนโดยองค์คณะบุคคล

องค์คณะบุคคล เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนและมีบทบาทในการจัดการ การศึกษาของคณะหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญในการกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษา การพัฒนา

นำทางให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีระบบ และทิศทางที่จะมุ่งสู่ความสำเร็จ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1, 2552)

ระเบียบ แนวปฏิบัติในการบริหารโรงเรียนโดยองค์คณะ

การที่บุคคลหรือคณะบุคคลได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและการกระทำกิจกรรมในสิ่งที่เห็นพ้องต้องกันในโรงเรียน ร่วมกันพิจารณากำหนดปัญหา ร่วมรับผิดชอบ ร่วมสนับสนุน ร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญร่วมกัน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดเอาไว้ตาม ระเบียบ แนวปฏิบัติในการบริหารโรงเรียนโดยองค์คณะบุคคล เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการ จึงตราระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543)

องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎกระทรวงที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2546 กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุ และหรือองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ และนอกจากนั้นยังได้กำหนดจำนวน คุณสมบัติ วิธีการสรรหาวิธีการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการด้วย

ความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์คณะบุคคลที่ทำงานร่วมกับสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเอง ได้ตามกรอบที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นความหลากหลายของบุคคลที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ จึงเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ดังนี้

1. ผู้แทนผู้ปกครอง เป็นผู้สะท้อนปัญหาและความต้องการด้านคุณภาพทางการศึกษา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนทั้งในส่วนที่คาดหวังและสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น และร่วมมือกับครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. ผู้แทนครู เป็นผู้ที่มีความชำนาญในสาขาวิชาจึงมีความสำคัญต่อการนำเสนอข้อมูลด้านกระบวนการเรียนรู้ ปัญหา และความต้องการการสนับสนุนช่วยเหลือ รวมทั้งรายงานงานผลการจัดการศึกษา

3. ผู้แทนองค์กรชุมชน เป็นผู้สะท้อนสภาพของปัญหาและความต้องการในการพัฒนา ผู้เรียนซึ่งเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของชุมชน และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาทั้งในด้านภูมิปัญญา ท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้

4. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้สะท้อนสภาพปัญหาและความต้องการ ที่ครอบคลุมทั้งเขตพื้นที่บริการของสถานศึกษา และมีความสำคัญต่อสถานศึกษาอย่างยิ่งในเรื่อง การขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณ ทรัพยากรทางการจัดการศึกษา และเชื่อมโยงแผนพัฒนา การศึกษากับแผนพัฒนาท้องถิ่น

5. ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา เป็นผู้ที่สะท้อนภาพของความรัก ความศรัทธา ความภาคภูมิใจต่อสถาบันการศึกษาที่ตนได้รับการศึกษา ช่วยจรรโลงคุณค่าของสถาบันไปสู่ศิษย์ รุ่นหลังให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเช่นกัน

6. ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ เป็นผู้นำเสนอและเติม เต็มข้อมูลด้านคุณธรรม จริยธรรมตามหลักธรรมของศาสนาซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีของสังคม

7. ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ที่จะช่วย เสริมให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้านอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ทำให้ สถานศึกษามีความเข้มแข็งและมีการพัฒนาที่ยั่งยืน

8. ผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะกรรมการและเลขานุการซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของ สถานศึกษา เป็นบุคคลสำคัญที่จะสะท้อนภาพของการบริหารจัดการ ผู้ช่วยเหลือให้คำปรึกษา สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นการทำงาน ทบทวนรายงาน สะท้อนความคิด เปิดโอกาสให้ผู้แทนแต่ละกลุ่ม ได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่ จัดเตรียมการประชุม บันทึกการประชุม รายงานผลการประชุม และสนับสนุนด้านอุปกรณ์ ห้องประชุม วัสดุใช้สอย ฯลฯ รวมทั้งการพิจารณานำมติ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากที่ประชุมไปสู่การปฏิบัติ

สรุปได้ว่า ความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นบุคคลที่มีความ เสียดสีและอุทิศตนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาของชุมชนและท้องถิ่นเป็นองค์คณะ บุคคลที่ทำงานร่วมกับสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง มีความหลากหลายของบุคคล ที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ จึงเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสามารถบริหารจัดการศึกษา ด้วยตนเองได้ตามกรอบที่กฎหมายกำหนด

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานทางการศึกษา ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 37 ของพระราชบัญญัติ

ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, หน้า 16-21) ดังนี้

1. ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา (มาตรา 36)
2. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้ (พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ) กฎหมายอื่น และมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้
  - 2.1 จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้ สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและ ความต้องการของท้องถิ่น
  - 2.2 วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงาน ในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นได้รับทราบและกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
  - 2.3 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา
  - 2.4 กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่ การศึกษา
  - 2.5 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา
  - 2.6 ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
  - 2.7 จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา
  - 2.8 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
  - 2.9 ดำเนินการและประสานงาน ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา
  - 2.10 ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการ และคณะทำงาน ด้านการศึกษา

2.11 ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

2.12 ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษา ที่มีได้รับมอบให้เป็น หน้าที่ของผู้ใด โดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่มอบหมาย

มาตรา 36 ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้

1. กำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา
  - 1.1 กำกับ ดูแล สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 1.2 จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา
2. ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา
3. ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้อง กับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา

4. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาใน รูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

5. หน้าที่อื่น ๆ ตามกฎหมายกำหนด เช่น

5.1 มาตรา 34 วรรคสาม ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ให้ออกระเบียบเกี่ยวกับการแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน

5.2 มาตรา 39 (4) ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รับทราบรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการสถานศึกษา

5.3 มาตรา 45 (6) ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ออกระเบียบให้ผู้อำนวยการสถานศึกษามอบอำนาจให้ข้าราชการอื่นในสถานศึกษา

5.4 ข้อ 3 ของกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัว พ.ศ. 2547 พิจารณาอนุญาตให้ครอบครัวจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้บุคคลในครอบครัว

5.5 ข้อ 4 กฎกระทรวงการแบ่งส่วนราชการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ออกระเบียบ เกี่ยวกับการแบ่งส่วนราชการในส่วนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.6 ข้อ 9 ของกฎกระทรวงเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาให้ ความเห็นชอบให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานออกไปประกาศให้สถานศึกษาใดเป็นสถานศึกษาที่มีสภาพ และลักษณะการปฏิบัติงานที่แตกต่างจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทั่วไป

5.7 ข้อ 7 (4) ของกฎกระทรวงเกี่ยวกับคณะกรรมการติดตาม ประเมินผลและนิเทศ ฯ เขตพื้นที่การศึกษา พิจารณาและลงมติให้คณะกรรมการฯพ้นจากตำแหน่งกรณีมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่องต่อหน้าที่

5.8 มาตรา 5 ของพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ ให้ประกาศรายละเอียด การส่งเด็กเข้าเรียน และจัดสรรโอกาสการเข้าเรียน มาตรา 7 รับรายงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับการดำเนินการให้เด็กเข้าเรียน

5.9 มาตรา 12 ของพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ จัดการศึกษาเป็นพิเศษสำหรับเด็กบกพร่อง ฯ เด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส เด็กสามารถพิเศษ รวมทั้งจัดตั้งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่น ๆ ให้กับเด็กดังกล่าวด้วย

5.10 ข้อ 5 กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความเห็นชอบ แบ่งส่วนราชการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกลุ่มงานต่าง ๆ เป็นต้น

บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่า ด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ซึ่งจำแนกเป็น 12 ด้าน ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถวิเคราะห์วางแผนและการจัดการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจากเอกสาร และแหล่งความรู้ต่าง ๆ ศึกษาบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในการจัดทำร่างนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษา พิจารณากำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน

2. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา หมายถึง เสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาเห็นชอบแต่งตั้งอนุกรรมการจัดทำแผน พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี สนับสนุนให้โรงเรียนดำเนินการตามแผน กำกับติดตามการดำเนินการตามแผนของ โรงเรียน

3. ให้ความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น หมายถึง ศึกษาสภาพปัญหาความต้องการภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำเสนอโรงเรียนไว้ใช้เป็นข้อมูล ประกอบการจัดทำสาระหลักสูตรพิจารณาให้ความเห็นชอบในสาระหลักสูตรที่โรงเรียนจัดทำ ส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนได้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. กำกับและติดตาม การดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา หมายถึง แนวทางการดำเนินการและกำหนดปฏิบัติการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการ รับทราบรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติของ โรงเรียนรวมทั้งให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน หมายถึง สนับสนุนการดำเนินการในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของเด็กในเขตบริการ สร้างความเข้าใจกับประชาชนทั่วไปและผู้ปกครองของนักเรียนเพื่อให้เห็นความสำคัญในการศึกษา สนับสนุน ช่วยเหลือเด็กที่ขาดแคลน หรือมีความต้องการช่วยเหลือเป็นพิเศษเพื่อให้สามารถเรียนได้จบหลักสูตร ให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

6. ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ หมายถึง ศึกษาข้อมูลเด็กที่มีความพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความต้องการพิเศษในท้องถิ่น เพื่อเสนอข้อมูลให้กับ โรงเรียนจัดหาสื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์การเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนส่งเสริมเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

7. เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมแนะแนวทางในการบริหารและจัดการในด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริการทั่วไปของโรงเรียนเป็นคณะทำงานเพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

8. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านรวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ หมายถึง กำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกท้องถิ่นเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาส่งเสริมการใช้วิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ด้านวิชาชีพในท้องถิ่นมาให้ความรู้กับนักเรียน โดยจัดหาและเข้ามามีส่วนร่วมเป็นวิทยากรนอกสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อสืบสานจารีตประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

9. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งรัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น หมายถึง ประสานกับประชาชนและองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนให้เข้ามาร่วมกันพัฒนาปรับปรุง โรงเรียน เตรียมความพร้อมของโรงเรียนให้เป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน และเป็นแหล่งที่ให้บริการชุมชน ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และท้องถิ่นเอง พัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

10. ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อ
 สาธารณชน หมายถึง ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของโรงเรียนเสนอแนะเพื่อ
 ปรับปรุงรายงานผลการดำเนินงานประจำปีให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นก่อนนำไปเผยแพร่ต่อ
 สาธารณชน

11. แต่งตั้งที่ปรึกษาและ/ หรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้
 ตามที่เห็นสมควร หมายถึง พิจารณาแต่งตั้งที่ปรึกษา และหรือคณะกรรมการตามภารกิจของ
 คณะกรรมการสถานศึกษาตามความจำเป็น และความเหมาะสมให้ข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการ
 ให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ ในการช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน

12. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น
 หมายถึง ให้ความเห็นชอบและข้อเสนอแนะให้การดำเนินงานตามภารกิจที่หน่วยงานต้นสังกัดของ
 โรงเรียนมอบหมาย ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการในภารกิจที่โรงเรียนจะต้องปฏิบัติตามงาน
 ที่ได้รับมอบหมายให้บังเกิดผลสำเร็จ

สรุปได้ว่า บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับ
 มอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด การกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา กำกับและ
 ตาม การดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา พิจารณากำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา
 ของโรงเรียน ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ ในการช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียนตามงานที่ได้รับ
 มอบหมายให้บังเกิดผลสำเร็จเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 60 ได้บัญญัติแนวคิด
 เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณา
 ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการทางปกครอง อันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและ
 เสรีภาพของตน” และมาตรา 70 บัญญัติเกี่ยวกับนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐว่า “รัฐต้องส่งเสริม
 สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง
 การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐทุก
 ระดับ” ในประเด็นแนวคิดการมีส่วนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงานสภา
 สถาบันราชภัฏ และทบวงมหาวิทยาลัย (2546, หน้า 114) ได้ระบุว่า การมีส่วนร่วม คือ
 การที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจ ในการกำหนด นโยบายพัฒนา
 ท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากบริการ รวมทั้งมีส่วนร่วมใน การควบคุมประเมินผล

โครงการต่าง ๆ ของท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังได้ให้ความหมายของ การมีส่วนร่วมว่ามี 2 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ

2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชน หรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรของชุมชนอื่นจะก่อให้เกิดกระบวนการ และโครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตนและได้รับ ผลประโยชน์จากการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐ มาเป็นการพัฒนาที่ประชาชน มีบทบาทหลักโดยการกระจายอำนาจในการวางแผน จากส่วนกลางมาเป็นส่วนภูมิภาค เป็นการคืนอำนาจในการพัฒนาให้แก่ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการของการพัฒนาการวางแผน การกระจายอำนาจทรัพยากรของชุมชนอื่นจะก่อให้เกิดกระบวนการ และโครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตนและได้รับ ผลประโยชน์จากการพัฒนานับสนุนให้โรงเรียนดำเนินการตามแผน กำกับติดตามการดำเนินการตามแผนของโรงเรียนให้ได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นสูงสุด

ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นผลรวมของข้อมูลผูกมัดจากแต่ละคนบนพื้นฐานของความเชื่อว่า โครงการเป็นของพวกเขา เพื่อพวกเขา และโดยพวกเขา ที่แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมร่วม เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ วิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา วางแผน ดำเนินงาน และติดตามประเมินการทำงานร่วมกัน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชนที่สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาไว้ ดังนี้

Amstin (1969 อ้างถึงใน อรุณ รักธรรม, 2536, หน้า 270) การมีส่วนร่วม หมายถึง ผู้ที่เข้าไปมีส่วนร่วมจะต้องมีอำนาจและการควบคุมอย่างแท้จริงอันที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งให้บังเกิดผลได้

Berkley (1975 อ้างถึงใน อรุณ รักธรรม, 2536, หน้า 270) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้นำอนุญาตให้ผู้ตามเป็นจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากที่สุดเท่าที่จะมากได้

ประกาศ ไก่แก้ว (2551, หน้า 26) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมเป็นแนวคิดที่ส่งเสริมเกี่ยวข้องในการบริหารองค์กร สถาบัน การมีส่วนร่วมนั้นมีกระบวนการที่มีความหลากหลายในการปฏิบัติ ทั้งนี้ต้องเลือกปรับใช้กระบวนการที่เหมาะสมเพื่อให้กิจกรรมและการปฏิบัติงานนั้นประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

วิลาส เสมอ (2557, หน้า 28) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า ทำกิจกรรมหนึ่งอาจเป็นการเข้าร่วมแบบทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ และเป็นวิธีที่ผู้นำสามารถนำมาปรับใช้ในการจูงใจและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากร เป็นกลยุทธ์ที่จะช่วยให้มีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น การเข้าไปมีส่วนร่วมทำให้บุคลากรเกิดทัศนคติต่อการทำงานและการบริหารงานที่ดีได้ ส่งผลให้บุคลากรเกิดความพอใจในการทำงาน และเกิดความผูกพันต่อหน่วยงานและภารกิจที่ตนเองมีส่วนร่วมทำให้เกิดความสำเร็จแก่ตนเองและหน่วยงาน

วารงคณา วิบูลย์เพ็ง (2556, หน้า 15) ได้สรุปว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลหรือคณะบุคคลได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและการกระทำกิจกรรมในสิ่งที่เห็นพ้องต้องกันในองค์กร ร่วมกันพิจารณากำหนดปัญหา ร่วมรับผิดชอบ ร่วมสนับสนุน ร่วมตัดสินใจ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ และปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญร่วมกัน ซึ่งบุคคลและคณะบุคคลมีความเกี่ยวข้องกันจนเกิดความผูกพันต่อสมาชิกและองค์การ เพื่อให้เกิดผลทั้งตนเอง และหน่วยงาน/องค์การ แล้วร่วมลงมือปฏิบัติภารกิจของกิจกรรมนั้นตามขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อเกิดผลประโยชน์ส่วนรวมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ รวมถึง การแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการกระทำร่วมกัน

สระพงษ์ ศรีอัยเพชร (2556, หน้า 18) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การที่ผูกพันต่อสมาชิกและองค์การเพื่อให้เกิดผลทั้งตนเองและหน่วยงาน/องค์การ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

ไพศาล สรรสรวิสุทธิ (2548, หน้า 85) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งการร่วมมือนี้ทุกคนมีสิทธิ์เท่าเทียมกันในการตัดสินใจ และกำหนดเป้าหมาย รับผิดชอบต่อผลการดำเนินการต่าง ๆ และมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของกิจกรรมนั้น

สมคิด ทับทิม (2556, หน้า 24) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้คนหรือกลุ่มบุคคลเข้าร่วมในการดำเนินการใด ๆ ที่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและความต้องการพื้นฐานของตนเองและประโยชน์ส่วนรวมโดยปราศจากการบังคับและกฎเกณฑ์ทางสังคม

ชนานันท์ ปันกกุล (2551, หน้า 33) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมเป็นกิจกรรมที่ผู้บริหาร บุคลากรในองค์กรและสมาชิกของชุมชนร่วมกันคิด ร่วมมือกันทำ และร่วมกันประเมินผลเพื่อให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยเปิดโอกาสให้ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม

สรุปได้ว่า การที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในองค์กร ดำเนินการร่วมกันมีความเกี่ยวข้องกันจนเกิดความผูกพันต่อสมาชิกและองค์กร ร่วมลงมือปฏิบัติภารกิจของกิจกรรมนั้นตามขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อเกิดผลประโยชน์ส่วนรวมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ รวมถึง การแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการกระทำร่วมกัน

ประเภทการมีส่วนร่วมในการบริหาร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกประเภทการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547) ได้ดังนี้

1. ผู้แทนผู้ปกครอง หมายถึง ผู้แทนของผู้มีรายชื่อเป็นผู้ปกครองตามทะเบียนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกิน 2 คน และทำหน้าที่เป็นผู้สะท้อนปัญหาและความต้องการด้านคุณภาพทางการศึกษาและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามที่คาดหวัง การบอกกล่าวถึงปัญหา ความต้องการถึงลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน และความร่วมมือกับครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อจัดการศึกษาของลูกหลานให้มีคุณภาพ
2. ผู้แทนครู หมายถึง ผู้แทนครูปฏิบัติการสอนและผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกิน 2 คน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ผู้แทนครู หมายถึง ผู้ชำนาญในสายวิชาชีพครูเพื่อนำเสนอข้อมูลด้านการเรียนรู้ ปัญหาและความต้องการสนับสนุนช่วยเหลือรวมทั้งรายงานผลการจัดการศึกษา
3. ผู้แทนองค์กรชุมชน หมายถึง ผู้แทนของชุมชน สมาคม มูลนิธิองค์กรเอกชน หรือกลุ่มบุคคลในรูปอื่นใด ที่ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ของสาธารณะและมีที่ตั้งของเขตบริการของสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกิน 2 คน ทั้งนี้ผู้แทนองค์กรชุมชน ทำหน้าที่ชี้แจงสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนานักเรียน (ซึ่งเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของชุมชน) รวมทั้งให้ความร่วมมือกับโรงเรียนที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้
4. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ผู้แทนของเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น จำนวนไม่เกิน 2 คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็น

องค์ประกอบที่สำคัญที่ครอบคลุมเขตพื้นที่บริการของสถานศึกษา จะทำหน้าที่ บ่งชี้ถึงสภาพปัญหา การกำหนดความต้องการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ให้การสนับสนุนงบประมาณ การบริหาร ทรัพยากรทางการจัดการและการให้บริการด้านการศึกษา อาทิ บุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ อาคาร สถานที่ โสตทัศนูปกรณ์ เทคโนโลยีเชื่อมโยงแผนการศึกษา กับแผนพัฒนาท้องถิ่น

5. ผู้แทนศิษย์เก่า หมายถึง ผู้แทนของสมาคมศิษย์เก่า ชมรมศิษย์เก่า หรือบุคคลที่เคย ศึกษาสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกิน 2 คน ทั้งนี้ผู้แทนศิษย์เก่าจะเป็นผู้มีความรัก ความศรัทธา ความภาคภูมิใจต่อผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักการภารโรง และประชาชนให้การสนับสนุนต่อโรงเรียน ตลอดจนสภาพสิ่งแวดล้อมที่ตนได้รับการศึกษา ซึ่งจะเป็นกำลังในการช่วยเหลือเจือจุน จรรโลง คุณค่าของโรงเรียนไปสู่ศิษย์รุ่นน้อง ๆ ให้รักเรียนให้จบและกลับมาช่วยเหลือเกื้อกูลโรงเรียนต่อไป

6. ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้นำทางศาสนา ผู้ทรงปัญญาท้องถิ่น ข้าราชการบำนาญ ข้าราชการอื่นนอกสังกัดสถานศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่นของรัฐทั้งใน และนอกเขตบริการของสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกิน 4 คน หรืออีกนัยหนึ่งหมายถึงผู้ที่มีความสามารถ เป็นคนดี และมีประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ที่จะมาช่วยเสริมสร้างการจัดการศึกษาทุก ๆ ด้านให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ สถานศึกษามีความเข้มแข็งและมีพัฒนาการแบบยั่งยืน

7. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการที่รับผิดชอบ บริหารสถานศึกษา จะทำหน้าที่เลขานุการและสัญลักษณ์ของโรงเรียน เพื่อชี้แจงสภาพการบริหาร การจัดการ การให้บริการ คำปรึกษา สร้างแรงจูงใจ ส่งเสริมการทำงาน ทำหน้าที่รายงานเสริมให้ ผู้แทนแต่ละกลุ่มแสดงบทบาท ได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งเตรียมการและบันทึกผลการประชุม ตลอดจน อำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งนำมติ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากที่ประชุมไปสู่การปฏิบัติ

สรุปได้ว่า ประเภทการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การได้มานั้นมีความสำคัญ ซึ่งเป็นองค์คณะบุคคลที่ทำงานร่วมกับสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเองได้ตามกรอบที่กฎหมาย บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาเพื่อให้ บรรลุตามความมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องจึงกำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งเป็นคณะบุคคล ทำหน้าที่ กำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายมาตรฐานในการบริการ จัดการศึกษา ทั้งนี้การดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ สถานศึกษาและคณะกรรมการต้องเข้าใจ

หน้าที่ของกันและกัน มีรูปแบบวิธีการทำงานที่ประสานสอดคล้องกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาให้บรรลุตามที่ร่วมกำหนดขึ้น

การมีส่วนร่วมของชุมชนและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 รวมทั้งอำนาจหน้าที่การบริหารบุคคลที่เกิดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารในรูปแบบที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษานั่นกระบวนการที่สนับสนุนและส่งเสริมพัฒนามาตรฐานการศึกษา ซึ่งนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

มณฑาทิพย์ โกศลจิตร (2558, หน้า 20) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะอยู่ในรูปแบบของการมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การปฏิบัติหรือการดำเนินงาน การบริหาร และการประเมินผล ซึ่งอาจมีส่วนร่วมทางตรงและทางอ้อม และอาจมีส่วนร่วมเป็นเพียงบางส่วนหรือมีส่วนร่วมโดยทั้งหมด

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2537, หน้า 19) ได้ศึกษาวิเคราะห์พระราชบัญญัติและระเบียบของสถานบันการศึกษาต่าง ๆ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษามีอยู่ในลักษณะเดียวกันคือ ในรูปแบบของกรรมการ การเข้าร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการก็จะอยู่ในลักษณะของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีความหมายรวมถึงข้าราชการในหน่วยงานอื่น ข้าราชการที่เกษียณแล้ว หรือประชาชนทั่วไป

ประยูร ศรีประสาธน์ (2539, หน้า 3) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดและบริหารการศึกษาว่า หมายถึง การเปิดโอกาสหรือจัดให้ประชาชนได้เข้าร่วมเป็นกรรมการของหน่วยงานหรือเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งของหน่วยงานหรือเพื่อดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการบริหารการศึกษา

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2534, หน้า 12) กล่าวถึงหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า หลักการร่วมมือที่สำคัญของประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างจริงจังและจริงใจ ทั้งนี้ด้วยการเปิดโอกาสให้มีการศึกษา การร่วมการพิจารณาและการตกลงใจร่วมกันในการแก้ปัญหาหรือการวางโครงการต่าง ๆ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้สิทธิและความเสมอภาคกัน ในอันที่จะรับผิดชอบในสังคม ประชาชนจะมีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบ

กล่าวโดยสรุป ลักษณะการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะอยู่ในรูปแบบของการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งของหน่วยงานหรือเพื่อดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการบริหารการศึกษา ซึ่งอาจมีส่วนร่วมทางตรงและทางอ้อม และอาจมีส่วนร่วมเป็นเพียงบางส่วนหรือมีส่วนร่วมโดยทั้งหมด

ระเบียบบริหารกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 กล่าวว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรา 34 (2) เฉพาะ โรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล กำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหาร เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัว รวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่นและประเทศชาติโดยรวม ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่มุ่งหวังจะยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐานและจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ โดยกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังสถานศึกษาโดยตรง โดยมีวัตถุประสงค์และขอบข่ายภารกิจการบริหารและจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ดังนี้

ด้านวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานด้านวิชาการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. อนุมัติการจัดทำหลักสูตร แบบเรียนอุปกรณ์การศึกษาการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา
  2. อนุมัติให้เอกชนดำเนินการจัดพิมพ์เผยแพร่ หนังสือแบบเรียนที่เกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่นที่สถานศึกษาจัดทำหรือพัฒนาขึ้น
  3. อนุมัติแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมประจำปีของสถานศึกษา
  4. กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา
  5. กำหนดนโยบายหรือแนวทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา
  6. พิจารณาให้ความเห็นชอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- วัตถุประสงค์การบริหารด้านวิชาการ ดังนี้
1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น
  2. เพื่อให้การบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาตนเองและการประเมินจากหน่วยงานภายนอก
  3. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นอย่างกว้างขวาง

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของการบริหารงานวิชาการ เป็นการบริหารงาน หรือการดำเนินงานทุกชนิดในสถานศึกษา การให้ข้อเสนอแนะ ให้ความเห็นชอบ การแสดงความคิดเห็น การประสานงานด้านวิชาการ กับสถานศึกษาอื่น การจัดหาสื่อการเรียนรู้ การส่งเสริม และวางแผนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โรงเรียนในฐานะเป็นหน่วยปฏิบัติการที่มีหน้าที่ และภารกิจ โดยตรงในการจัดการศึกษา มีหน้าที่พัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถ นำไปใช้ในการ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขมีคุณค่า และมีศักดิ์ศรี

ด้านงบประมาณ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดอำนาจการบริหารงานด้านงบประมาณมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. พิจารณาก่อนการการจัดตั้งและบริหารงบประมาณของสถานศึกษา
2. อนุมัติการจัดตั้งและบริหารงบประมาณในส่วนของสถานศึกษา
3. อนุมัติการบริหารการเงินและพัสดุของสถานศึกษา
4. จัดหางบประมาณสนับสนุนระดมจากประชาชน องค์กร และสถาบันต่าง ๆ ในชุมชน
5. ตรวจสอบดูแลการใช้งบประมาณของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การบริหารด้านงบประมาณ ดังนี้

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านงบประมาณมีความเป็นอิสระ คล่องตัว ถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้

2. เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ

3. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างเพียงพอ และมี

ประสิทธิภาพ

ขอบข่าย/ ภารกิจด้านงบประมาณ ดังนี้

1. จัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณ เพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. จัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยตรง

3. การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

4. การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
5. การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
6. การตรวจสอบ ติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
7. การตรวจสอบติดตามรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ
8. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
9. การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
10. การบริหารทรัพยากรเพื่อการศึกษา
11. การวางแผนพัสดุ
12. การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้งบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน
13. การพัฒนาระบบสารข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
14. การจัดหาพัสดุ
15. การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
16. การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
17. การเบิกเงินจากคลัง
18. การรับเงิน การเก็บรักษาเงินและการจ่ายเงิน
19. การนำเงินส่งคลัง
20. การจัดทำบัญชีการเงิน
21. การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
22. การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียนและรายงาน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านบริหารงบประมาณ เป็นการวางแผนการจ่ายงบประมาณ การประเมินผลการระดมทรัพยากร ตรวจสอบ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบการใช้งบประมาณ การใช้ทรัพยากรให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแผนงานและโครงการที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามความต้องการของหน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ด้านการบริหารงานบุคคล

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดอำนาจหน้าที่การบริหารงานบุคคล ดังนี้

1. ให้ข้อเสนอแนะในการจัดตั้งผู้บริหารสถานศึกษา
2. พิจารณากำหนดจำนวนครูต่อจำนวนนักเรียน กำหนดครูเข้าสอนในชั้นเรียน และจัดหาบุคลากรตามที่สถานศึกษาต้องการ

3. กำหนดแผนพัฒนาครูและบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา

4. ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครู

วัตถุประสงค์ด้านการบริหารงานบุคคล ดังนี้

1. เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคล ถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

2. เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

3. เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานตามศักยภาพ โดยยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐาน

4. เพื่อให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงาน ได้มาตรฐานวิชาชีพครู ได้รับยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบข่าย/ ภารกิจด้านการบริหารงานบุคคล ดังนี้

1. การวางแผนอัตรากำลัง

2. การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง

4. การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรการศึกษา

5. การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน

6. การลาทุกประเภท

7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน

8. การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ

9. การพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

10. การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ

11. การอุทธรณ์และการร้องทุกข์

12. การออกจากราชการ

13. การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ

14. การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทาน

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

15. การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

16. การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ

17. การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

18. การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

19. การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา

20. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้าน การบริหารงานบุคคล คือ กระบวนการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับหน่วยงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับความต้องการของหน่วยงาน การบำรุงรักษา การวางแผนพัฒนา บุคลากร ประเมินผลติดตาม ส่งเสริมคุณธรรม การพัฒนา การให้ความเห็นชอบในการวางแผน อัตรากำลัง และจัดตำแหน่งของบุคลากร ตลอดจนให้พ้นจากงาน

ด้านการบริหารทั่วไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดอำนาจหน้าที่การบริหารงานทั่วไป ดังนี้ การบริหารทั่วไปมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. ให้ความเห็นชอบ รายงานผลการดำเนินงานประจำปีก่อนเสนอสาธารณชน
  2. ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งของสถานศึกษา
  3. แต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานตามความเห็นสมควร
- วัตถุประสงค์ด้านการบริหารทั่วไป ดังนี้

1. เพื่อให้การบริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวก ให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็น ไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2. เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใสศรัทธาและให้การจัดการศึกษา

ขอบข่าย/ภารกิจด้านการบริหารทั่วไป ดังนี้

1. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
2. การประสานงานและเครือข่ายการศึกษา
3. การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
4. การวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
7. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
8. การดำเนินงานธุรการ

9. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
10. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
11. การรับนักเรียน
12. การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ขุบ รวมหรือเลิก สถานศึกษา
13. การประสานงานการจัดการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย
14. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
15. การทัศนศึกษา
16. การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
17. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
18. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษา
19. งานประสานราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น
20. การรายงานผลการปฏิบัติงาน
21. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
22. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารงานทั่วไป คือ การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานธุรการและงานสารบรรณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ การเงิน การบัญชี งานพัสดุ และระบบควบคุม ภายในที่ดำเนินการถูกต้องตามระเบียบและแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่3) พ.ศ. 2553 และบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาความเป็นมา และบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความสำคัญต่อชุมชนและท้องถิ่น ในรูปของคณะกรรมการการศึกษาไว้อย่างกว้างขวาง เพื่อให้สอดคล้องและตอบสนองนโยบาย ปฏิรูปและการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่ชุมชนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย คือ

วุฒิการศึกษา และประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษา มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน

วุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาชั้นสูงสุดของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำเร็จการศึกษา ซึ่งการวิจัยนี้แยกเป็น 2 ระดับ คือ ต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป วุฒิการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยวิชิต อินทร์สุข (2555, หน้า 73) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มปลวกแดงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 1 พบว่า จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ สมคิด ทับทิม (2556, หน้า 97) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สรพงษ์ ศรีอัยเพชร (2553, หน้า 78) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารโรงเรียนแก่งหางแมวพิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษา

เป็นตัวแปรหนึ่งที่ผู้วิจัยสนใจนำมาศึกษา เนื่องจากมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎกระทรวงกำหนดซึ่งตรงกับข้อกำหนดคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 (2545) ที่ได้กำหนดคณะกรรมการสถานศึกษาไว้ว่า ประกอบด้วย คณะบุคคลที่ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยสามารถจำแนกประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ นงกัญช รุประมาณ (2557, หน้า 96) ที่ได้วิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมในภาระงานการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสระแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยจำแนกตามประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งพบว่า ค่าเฉลี่ยของผู้แทนครูเป็นตำแหน่งที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษา มีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียน

บทบาทหน้าที่และรับทราบความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ทางการศึกษา จึงทำให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามจรรยาบรรณ สามารถแสดงความคิดเห็นและแนะนำเสนอข้อมูลของสถานศึกษาที่ตนดำรงตำแหน่งอยู่ผ่านที่ประชุมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างน่าเชื่อถือ ซึ่งสอดคล้องกับ สมคิด ทับทิม (2556, หน้า 102) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยองเทศบาลระยอง จำแนกตามประเภทคณะกรรมการสถานศึกษาโดยรวมและรายด้าน แยกต่างระดับตำแหน่ง ซึ่งสอดคล้องกับ นิกร ดิษธรรม (2559, หน้า 86) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์เครือข่าย โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้าน แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สุชาติ ถิกสถิต (2553) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนปลวกแดงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนปลวกแดงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนปลวกแดงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการมีส่วนร่วมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนปลวกแดงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ตามวุฒิการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประเภทของโรงเรียนโดยรวม และรายด้าน แยกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประพนธ์ กระแสตรงพันธุ์ (2554) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตคุณภาพกบินทร์บุรี 7 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีน เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตคุณภาพกบินทร์บุรี 7 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีน เขต 2 อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ย คือ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงบประมาณการบริหารวิชาการและการบริหารงานบุคคล และการมีส่วนร่วมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตคุณภาพกบินทร์บุรี 7 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีน เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา สถานศึกษา

ขนาดเล็ก สถานศึกษานขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการบริหารทั่วไป โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$)

ชัยวิชิต อินทร์สุข (2555) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มปลวกแดงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนปลวกแดงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 พบว่า โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ และวุฒิการศึกษาโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามรายด้านรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สงบ ปะดังดาโต (2555) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในตำบลชากบก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า 3 อันดับแรก คือ การส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น รองลงมาคือการส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิการดูแลเด็กพิการด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพและการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนจำแนกตามอาชีพโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนจำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมพร อัครพัฒน์ (2556) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนาดิ จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนาดิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป ตามลำดับการมีส่วนร่วมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนาดิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการมีส่วนร่วมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนาดิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีส่วนร่วมมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก

สมคิด ทับทิม (2556) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง พบว่า การมีส่วนร่วมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง โดยรวม โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป ตามลำดับ การมีส่วนร่วมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง จำแนกตามวุฒิ การศึกษา โดยรวมและรายด้าน แยกตามระดับตำแหน่ง ด้านการบริหารงานบุคคล แยกตามระดับปานกลางและการมีส่วนร่วมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง จำแนกตามประเภทคณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แยกตามระดับตำแหน่ง ด้านการบริหารทั่วไป แยกตามระดับตำแหน่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยต่างประเทศ

Abdel (1973, p. 185) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาในประเทศอียิปต์ ได้แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลักสำคัญของประชาธิปไตยจำเป็นต้องปรับปรุงรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน และควรที่จะกำหนดเป้าหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน ช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างประชาชนกับสถานศึกษา รวมทั้งประเด็นหรือกิจกรรมที่ประชาชนควรมีส่วนร่วม

Smith (1991, p. 2377-A) ได้วิจัยเกี่ยวกับบทบาทตัวแทนประชากรในการวางแผนและพัฒนาการศึกษา พบว่า ประการที่หนึ่ง คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร โรงเรียนและประชาชน มีความต้องการที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ อันจะทำให้เกิดผลสำเร็จในการพัฒนาการศึกษา ประการที่สอง คณะกรรมการจากประชาชน ไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนดำเนินการเพียงฝ่ายเดียว โดยที่คณะกรรมการไม่ได้มีส่วนร่วมรับรู้ และประการที่สาม คณะกรรมการ โรงเรียนและผู้บริหารเห็นพ้องต้องกันว่า โรงเรียนจะเจริญก้าวหน้าขึ้นกว่าเดิมมาก หากได้มีคณะกรรมการดังกล่าวเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

TeKaa (n.d. อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2537 หน้า 185) ได้ศึกษาทัศนคติของชาวอินเดีย ในประเทศแคนาดา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา ซึ่งผลการวิจัย พบว่า การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จในชุมชนที่มีประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาที่สามารถสนองความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับวัฒนธรรมของชุมชนนั้น ๆ เมื่อประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง การจัดการศึกษาก็จะประสบความสำเร็จ

Krebs (1994) ศึกษาการตัดสินใจของคณะกรรมการ โรงเรียน: ต้นเหตุ และที่มีอิทธิพล จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการ โรงเรียนประจำตำบลแห่งหนึ่งเมืองเนเพอร์ มลรัฐ

อิติลินนอยส์ 203 คน การศึกษามีเหตุมาจากในปี ค.ศ. 1933 คณะกรรมการศึกษาเมืองเนเพอร์วิลล์ ได้ออกเสียงสนับสนุนให้ใช้หลักสูตรสุขภาพอนามัยที่มีการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน ซึ่งได้รับการต่อต้านจากเสียงที่ไม่เห็นด้วย ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงภารกิจของคณะกรรมการ โรงเรียนที่มีคุณภาพนั้นมีผลกระทบต่อระดับการตัดสินใจของคณะกรรมการ โรงเรียน

Lupardus (2006, p. 2793-A) ได้ศึกษาผลกระทบของการจัดการฝึกอบรมคณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีต่อทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทด้านการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาในรัฐมิสซูรี ผลการวิจัย พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีสำคัญทางด้านสถิติระหว่างทัศนคติของคณะกรรมการสถานศึกษาที่ได้เข้ารับการอบรม กับคณะกรรมการสถานศึกษาที่ไม่ได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับบทบาทด้านการบริหารของพวกเขา เมื่อมองให้ลึกยิ่งขึ้นยังพบด้วยว่า ในส่วนของการวิเคราะห์ผลข้อมูลของกลุ่มที่ได้รับการอบรมนั้น มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางด้านสถิติซึ่งเป็นผลมาจากตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ที่หลากหลาย

สรุปงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ พบว่า ความสำเร็จของการบริหารนั้น จำเป็นต้องให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน คณะกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานส่วนใหญ่ตัวแปรต้น เช่น เพศ อายุ ขนาดของสถานศึกษา ที่ต่างกันนั้น ซึ่งปัญหา หรือข้อบกพร่องในการมีส่วนร่วมที่ต่างกันนั้น สามารถแก้ไขได้ถ้าหากสามารถศึกษาค้นคว้าได้ตรงจุด และหาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มาปรับใช้ จะทำให้การพัฒนาการศึกษาเกิดความสมบูรณ์และการตอบสนองต่อการต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นจะทำให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ซึ่งจะเป็นการส่งผลเกิดการพัฒนา ให้การจัดการศึกษาของชาติไปสู่ ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประเภทของ คณะกรรมการสถานศึกษา ปีการศึกษา 2559 จำนวน 60 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 52 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตาม ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-608) ได้มา โดยวิธีสุ่มแบบ แบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามวุฒิการศึกษา ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

สถานภาพกลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
วุฒิมัธยมศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	44	40
ปริญญาตรีขึ้นไป	16	12
รวม	60	52

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โครงสร้างของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทั่วไป จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ตามระเบียบคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ในบทบาทหน้าที่ 4 ด้าน จำนวน 37 ข้อ คือ

1. การบริหารงานวิชาการ จำนวน 9 ข้อ
2. การบริหารงบประมาณ จำนวน 7 ข้อ
3. การบริหารงานบุคคล จำนวน 10 ข้อ
4. การบริหารงานทั่วไป จำนวน 11 ข้อ

โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) โดยกำหนดค่าระดับคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารมากที่สุด
- 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารมาก

- 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารปานกลาง
- 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารน้อย
- 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยพัฒนาจากการศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือวิจัยทางการศึกษาและนำแนวทางไปใช้สร้างแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอที่ปรึกษาหลักเพื่อตรวจสอบและพิจารณาแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำไปหาคุณภาพโดยการหาความเที่ยงตรง (Validity) ค่าอำนาจจำแนก (Discriminate) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยดำเนินการ ดังนี้

- 3.1 การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ความถูกต้องของภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำไปหาอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

3.1.1	ดร.สมุทรา ชำนาญ	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3.1.2	นายแหลมไทย พงษ์พรหม	ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองผักแว่น อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว
3.1.3	นายสมชาย สุดเลิศ	ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านทวงศ์สมบูรณ์ อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว

- 3.2 จัดทำแบบสอบถามโดยปรับปรุงจากความเห็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบแล้วนำเสนอที่ปรึกษาหลักพิจารณาอีกครั้ง

- 3.3 การหาค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำไปทดลองใช้ (Try out) กับโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ ดังนี้

3.3.1 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมโดยคำนวณค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.27 ถึง 0.70

3.3.2 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการในสังกัด โรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มอารยธรรมบูรพา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 52 ฉบับ ไปยัง กลุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 52 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนกลับมา ให้ค่าน้ำหนักคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด บันทึกวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ
2. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

เกณฑ์การวิเคราะห์

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์การประเมินตามแนวทางของ Best and Kahn (1993, pp. 179-187) คือ

- 4.50-5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารระดับมากที่สุด
- 3.50-4.49 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารระดับมาก
- 2.50-3.49 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารระดับปานกลาง
- 1.50-2.49 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารระดับน้อย
- 1.00-1.49 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยเลือกวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการวิจัยและการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยใช้การทดสอบค่า (t -test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบที
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็น
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวุฒิการศึกษา และประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดย

การวิเคราะห์ทดสอบค่าที (t -test) และประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษาด้วยการวิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t -test)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวุฒิการศึกษา และประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังรายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2 ความถี่ และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกจำแนกตามวุฒิการศึกษา และประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษาใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง ($n = 52$)	
	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	40	76.92
ปริญญาตรีขึ้นไป	12	23.08
รวม	52	100
ประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษา		
ผู้ทรงคุณวุฒิ	20	38.46
ผู้แทนครู ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และองค์กรอื่น ๆ	32	61.54
รวม	52	100

จากตารางที่ 2 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 52 คน ส่วนใหญ่วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 76.92 รองลงมาวุฒิการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08 และคณะกรรมการสถานศึกษา

ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46 รองลงมาเป็นผู้แทนครู ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และองค์กรอื่น ๆ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 61.54

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา	<i>n</i> = 52		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. การบริหารงานวิชาการ	3.89	.84	มาก	4
2. การบริหารงบประมาณ	4.45	.66	มาก	2
3. การบริหารงานบุคคล	4.24	.83	มาก	3
4. การบริหารงานทั่วไป	4.49	.33	มาก	1
รวม	4.26	.55	มาก	-

จากตารางที่ 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายข้อ

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ	<i>n</i> = 52		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. มีส่วนร่วมประสานงานร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ	4.50	.90	มากที่สุด	2
2. แสดงความคิดเห็นและความต้องการในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน	4.54	.87	มากที่สุด	1
3. มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.71	1.38	มาก	7
4. มีส่วนร่วมพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	4.10	.91	มาก	4
5. มีส่วนร่วมสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างพอเพียง	4.21	1.11	มาก	3
6. มีส่วนร่วมทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.33	1.78	น้อย	9
7. มีส่วนร่วมนิเทศการศึกษา	3.71	1.43	มาก	8
8. มีส่วนร่วมแนะแนวการศึกษา	4.04	1.14	มาก	5
9. มีส่วนร่วมประเมินโครงการงานด้านวิชาการ	3.85	1.32	มาก	6
รวม	3.89	.84	มาก	-

จากตารางที่ 4 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นมีส่วนร่วมประสานงานร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ แสดงความคิดเห็นและความต้องการในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีส่วนร่วมทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ แสดงความคิดเห็นและความต้องการในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน มีส่วนร่วมประสานงานร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ มีส่วนร่วมสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างพอเพียง ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ	<i>n</i> = 52		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. มีส่วนร่วมในการจัดกองทุนช่วยเหลือนักเรียน ที่ขาดแคลน	4.77	.83	มากที่สุด	2
2. มีส่วนร่วมรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สิน ของทางราชการ	4.38	.87	มาก	5
3. มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย ในการเรียนของนักเรียน	4.50	.94	มากที่สุด	4
4. การให้ความเห็นชอบการจัดทำงบประมาณประจำปี ของสถานศึกษา	4.79	.41	มากที่สุด	1
5. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ของสถานศึกษา	4.33	1.12	มาก	6
6. มีส่วนร่วมพิจารณาการใช้งบประมาณของสถานศึกษา	4.54	.83	มากที่สุด	3
7. มีส่วนร่วมประเมินโครงการงานด้านงบประมาณ	3.81	1.65	มาก	7
รวม	4.45	.66	มาก	-

จากตารางที่ 5 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ตามความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การให้ความเห็นชอบการจัดทำงบประมาณประจำปีของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดกองทุนช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน มีส่วนร่วมพิจารณาการใช้งบประมาณของสถานศึกษา ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมประเมินโครงการงานด้านงบประมาณ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการมีส่วนร่วมในการบริหารตาม บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายข้อ

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล	<i>n</i> = 52		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. มีส่วนร่วมการดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผน อัตรากำลังบุคลากร	4.65	.71	มากที่สุด	1
2. มีส่วนร่วมสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง และการย้าย บุคลากร	4.62	.89	มากที่สุด	2
3. มีส่วนร่วมพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนและค่าจ้าง บุคลากร	4.37	1.10	มาก	4
4. การส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี	4.10	1.30	มาก	7
5. มีส่วนร่วมพิจารณาจัดหาวิทยากรภายนอกตาม ความต้องการของสถานศึกษา	3.90	1.40	มาก	10
6. การร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภายใน สถานศึกษา	4.37	1.01	มาก	3
7. มีส่วนร่วมในการจัดหาเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาระบบ ข้อมูลบุคลากรของสถานศึกษา	4.10	1.24	มาก	6
8. มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมสนับสนุนยกย่อง เชิดชูเกียรติ บุคลากรในสถานศึกษา	4.27	1.05	มาก	5
9. การมีส่วนร่วมในการจัดหาสวัสดิการเพื่อสร้างขวัญ และกำลังใจให้แก่บุคลากร	4.08	1.19	มาก	8
10. มีส่วนร่วมประเมินโครงการงานด้านบุคคล	3.96	1.33	มาก	9
รวม	4.24	.83	มาก	-

จากตารางที่ 6 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ตามความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีส่วนร่วมการดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผนอัตรากำลังบุคลากร มีส่วนร่วมสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง และการย้ายบุคลากรการร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในสถานศึกษา ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมพิจารณาจัดหาวิทยากรภายนอกตามความต้องการของสถานศึกษา

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมและรายข้อ

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป	<i>n</i> = 52		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. มีส่วนร่วมส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา	4.44	.57	มาก	9
2. มีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือนักเรียน	4.58	.50	มากที่สุด	2
3. มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.58	.50	มากที่สุด	2
4. มีส่วนร่วมจัดระบบบริหารและการพัฒนาบุคลากร ในสถานศึกษา	4.46	.73	มาก	8
5. การส่งเสริมให้เด็กวัยการศึกษาภาคบังคับเข้าศึกษา ในระบบ	4.52	.58	มากที่สุด	7
6. มีส่วนร่วมสนับสนุนให้สถานศึกษาให้มีการเผยแพร่ ความรู้ต่าง ๆ ชู่ชุมชน	4.54	.58	มากที่สุด	6
7. ให้ความร่วมมือเป็นผู้ประสานงานระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ	4.58	.50	มากที่สุด	2
8. มีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา ให้เอื้อต่อการเรียนการสอน	4.58	.54	มากที่สุด	5

ตารางที่ 7 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป	<i>n</i> = 52		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
9. มีส่วนร่วมส่งเสริมการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา ทางด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น	4.62	.49	มากที่สุด	1
10. มีส่วนร่วมสนับสนุนการบริการด้านสุขภาพและ อนามัยของนักเรียน	4.44	1.00	มาก	10
11. มีส่วนร่วมประเมินโครงการงานด้านบริหารทั่วไป	4.04	1.46	มาก	11
รวม	4.49	.33	มาก	-

จากตารางที่ 7 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ตามความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานทั่วไปโดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีส่วนร่วมส่งเสริมการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาทางด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือนักเรียน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ให้ความร่วมมือเป็นผู้ประสานงานระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมประเมินโครงการงานด้านบริหารทั่วไป

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษาและวิเคราะห์ความแตกต่างโดยใช้การทดสอบ (*t*-test) ดังตารางที่ 8-11

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการมีส่วนร่วมในการบริหารตาม บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี				ปริญญาตรีขึ้นไป			
	<i>n</i> = 40		ระดับ	อันดับ	<i>n</i> = 12		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>			$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. การบริหารงานวิชาการ	3.76	.83	มาก	4	4.22	.79	มาก	4
2. การบริหารงบประมาณ	4.36	.68	มาก	2	4.67	.53	มากที่สุด	1
3. การบริหารงานบุคคล	4.14	.86	มาก	3	4.52	.69	มากที่สุด	3
4. การบริหารงานทั่วไป	4.48	.32	มาก	1	4.52	.36	มากที่สุด	2
รวม	4.18	.54	มาก	-	4.48	.55	มาก	-

จากตารางที่ 8 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาด้านต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การบริหารงานวิชาการ

คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาด้านปริญญาตรีขึ้นไปมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านการบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การบริหารงานวิชาการ

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรีขึ้นไป				<i>t</i>	<i>p</i>
	<i>n</i> = 40		<i>n</i> = 12			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. การบริหารงานวิชาการ	3.76	.83	4.22	.79	-1.79	.08
2. การบริหารงบประมาณ	4.36	.68	4.67	.53	-1.74	.09
3. การบริหารงานบุคคล	4.14	.86	4.52	.69	-1.50	.14
4. การบริหารงานทั่วไป	4.48	.32	4.52	.36	-.42	.68
รวม	4.18	.54	4.48	.55	-1.78	.08

จากตารางที่ 9 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการมีส่วนร่วมในการบริหาร ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษา	ผู้ทรงคุณวุฒิ				ผู้แทนครู ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และองค์กรอื่น ๆ			
	<i>n</i> = 20		ระดับ	อันดับ	<i>n</i> = 32		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>			$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. การบริหารงานวิชาการ	3.81	.67	มาก	4	3.99	1.02	มาก	4
2. การบริหารงบประมาณ	4.44	.65	มาก	2	4.45		มาก	2
3. การบริหารงานบุคคล	4.25	.73	มาก	3	4.23	.96	มาก	3
4. การบริหารงานทั่วไป	4.50	.35	มากที่สุด	1	4.47	.31	มาก	1
รวม	4.25	.51	มาก	-	4.28	.61	มาก	-

จากตารางที่ 10 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาประเภทผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การบริหารงานวิชาการ

คณะกรรมการสถานศึกษาประเภทผู้แทนครู ผู้ปกครอง ศิษย์เก่าและองค์กรอื่น ๆ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การบริหารงานวิชาการ

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษา	ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนครู ผู้ปกครอง ศิษย์ เก่าและองค์กรอื่น ๆ				<i>t</i>	<i>p</i>
	<i>n</i> =20		<i>n</i> =32			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. การบริหารงานวิชาการ	3.81	.67	3.99	1.02	-0.75	.46
2. การบริหารงบประมาณ	4.44	.65	4.45		-0.08	.94
3. การบริหารงานบุคคล	4.25	.73	4.23	.96	.08	.94
4. การบริหารงานทั่วไป	4.50	.35	4.47	.31	.41	.68
รวม	4.25	.51	4.28	.61	-0.22	.83

จากตารางที่ 11 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ตามความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาประเภทผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนครู ผู้ปกครอง ศิษย์เก่าและองค์กรอื่น ๆ ทั้ง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำนวน 52 คน จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารงานทั่วไป เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าคะแนนจากน้อยไปหามาก รวมทั้งสิ้น 37 ข้อ ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .27 ถึง .70 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93 การเก็บรวบรวมข้อมูลเก็บได้ร้อยละ 100 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบค่าที (t -test)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ใน 4 ด้าน สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า สรุปได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ ตามลำดับ

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นมีส่วนร่วมประสานงานร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ แสดงความคิดเห็นและความต้องการในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีส่วนร่วมทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ แสดงความคิดเห็นและความต้องการในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน มีส่วนร่วมประสานงานร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ มีส่วนร่วมสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างพอเพียง ตามลำดับ ข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การให้ความเห็นชอบการจัดทำงบประมาณประจำปีของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดกองทุนช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน มีส่วนร่วมพิจารณาการใช้งบประมาณของสถานศึกษา ตามลำดับ ข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมประเมินโครงการงานด้านงบประมาณ

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นมีส่วนร่วมการดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผนอัตรากำลังบุคลากร มีส่วนร่วมสรรหา การบรรจุ แต่งตั้ง และการย้ายบุคลากรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีส่วนร่วมการดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผนอัตรากำลังบุคลากร มีส่วนร่วมสรรหา การบรรจุ แต่งตั้ง และการย้ายบุคลากรการร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในสถานศึกษา ตามลำดับ ข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมพิจารณาจัดหาวิทยากรภายนอกตามความต้องการของสถานศึกษา

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีส่วนร่วมส่งเสริมการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาทางด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือนักเรียน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ให้ความร่วมมือเป็นผู้ประสานงานระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ตามลำดับ ข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมประเมินโครงการงานด้านบริหารทั่วไป

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นสำคัญซึ่งควรที่จะนำมาอภิปรายผลตามความมุ่งหมาย สมมติฐานและคำถามสำหรับศึกษาวิจัย ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์คณะบุคคลที่ใกล้ชิดกับโรงเรียน ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งทำหน้าที่สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา เป็นคณะบุคคลที่จัดตั้งขึ้น โดยมีเจตนาให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการสถานศึกษา จึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้กำกับดูแลและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษาได้สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางที่ต้นสังกัดกำหนด มีรูปแบบในการบริหารและการจัดการศึกษาที่เป็นได้ทั้งรูปแบบที่มีการตรวจสอบได้ (Accountable governing boy) (อุทัย บุญประเสริฐ, 2547) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลาศ เสมา (2557, หน้า 88) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ในจังหวัดสระแก้ว พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ในจังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรชาติ ถีกสถิตย์ (2553, หน้า 77) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนปลวกแดงพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนปลวกแดงพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวิจิต อินทร์สุข (2555, หน้า 61) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสในกลุ่มปลวกแดงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสในกลุ่มปลวกแดงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองผักแว่น ตามความเห็นของนักเรียน ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ คณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ แสดงความคิดเห็นและความต้องการในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของ โรงเรียน มีส่วนร่วมประสานงานร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ มีส่วนร่วมสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้ อย่างพอเพียง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายอำนาจการบริหารให้เกิดความคล่องตัวและอิสระมากขึ้น โดยให้อำนาจแก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แสดงความคิดเห็นและความต้องการในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน จึงทำให้การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัมพันธ์ เชาวจอหอ (2559, หน้า 79) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารโรงเรียนท่าใหม่ “พูลสวัสดิ์ราษฎร์นุกูล” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า การมีส่วนร่วมของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารโรงเรียนท่าใหม่ “พูลสวัสดิ์ราษฎร์นุกูล” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร อัครพัฒน์ (2556, หน้า 85) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการจัดการศึกษา อำเภอนาดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ คณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ การให้ความเห็นชอบการจัดทำงบประมาณประจำปีของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดกองทุนช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนและการมีส่วนร่วมพิจารณาการใช้งบประมาณของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของชุมชน โรงเรียนจึงต้องให้ความสำคัญกับผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งในการจัดการศึกษาจะได้ผลเพียงใดขึ้นอยู่กับความร่วมมือและการสนับสนุนของกลุ่มบุคคลดังกล่าว การบริหารงบประมาณเป็นงานที่คณะกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานเข้ามามีบทบาทในการบริหารมาก จึงให้ความสำคัญจัดทำงบประมาณ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ จึงทำให้การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพนธ์ กระแสร์พันธุ์ (2554, หน้า 79) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา เขตคุณภาพกบินทร์บุรี 7 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญญา พลายนงษา (2556, หน้า 64) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาของโรงเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองตากยา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีส่วนร่วมการดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผนอัตรากำลังบุคลากร มีส่วนร่วมสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง และการย้ายบุคลากร การร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความตระหนักในภาระหน้าที่และมีความรับผิดชอบสูง มีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคล จึงทำให้การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงศ์นุช รุประมาณ (2557, หน้า 91) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในภาระงานการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสระแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในภาระงานการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรชาติ ถึกสถิตย์ (2553, หน้า 78) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนปลวกแดงพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนปลวกแดงพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีส่วนร่วมส่งเสริมการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาทางด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือนักเรียน มีส่วนร่วม

ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ให้ความร่วมมือเป็นผู้ประสานงานระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการบริหารจัดการดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพ เกิดความเรียบร้อยและเจริญก้าวหน้าขึ้น ต้องมีการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการทำงานของทุกฝ่าย สามารถแสดงความคิดเห็นและร่วมวางแผนในการบริหารงาน ทำให้บุคลากรมีความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กรร่วมกัน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมทำให้ความร่วมมือ การแก้ไขปัญหา การพัฒนา และการมีส่วนร่วมส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา จึงทำให้การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด ทับทิม (2556, หน้า 101) ซึ่งได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพนธ์ กระแสร์พันธ์ (2554, หน้า 80) ซึ่งได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาในเขตคุณภาพกบินทร์บุรี 7 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์กรบุคคลที่ทำงานร่วมกับสถาบันศึกษาเพื่อให้สถาบันศึกษาที่มีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเองได้ตามกรอบที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นความหลากหลายของบุคคลที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจึงเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา และทุกคนรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจนในการส่งเสริมกิจการของโรงเรียน (ประพัฒน์ กังวานพิณชัย, 2550) ดังนั้น ส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการในด้านวุฒิ การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรชา อภิชาติ (2557, หน้า 62) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 กลุ่มพนารักษ์ จังหวัดอุทัยธานี พบว่า การมีส่วนร่วมของ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 กลุ่มพนารักษ์ จังหวัด อุทัยธานี ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและ รายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สงบ ปะตั้งถาโต (2555, หน้า 89) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในตำบลชากบก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง พบว่า การมีส่วนร่วม ในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในตำบลชากบก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ของคณะกรรมการสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและ รายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรชาติ ถิกสถิตย์ (2553, หน้า 78) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนปลวกแดงพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วม ในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนปลวกแดงพัฒนา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารสถานศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เป็นไป ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เน้น การกระจายอำนาจให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ถือว่าคณะของบุคลากรที่เป็นตัวแทนของชุมชน เป็นกลุ่มบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารวิชาการซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายอำนาจมาสู่สถานศึกษา ให้มีความเป็นอิสระในการจัดทำหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการ เรียนรู้ สถานศึกษาได้เปิดโอกาส ให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน วิชาการ เพื่อให้งานวิชาการ มีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน และชุมชน คณะกรรมการ สถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน และการจัด กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ คณะกรรมการสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นประธาน กรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่างก็มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาเช่นเดียวกัน

จึงทำให้ความคิดเห็นของประธานกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร สถานศึกษา และครูผู้สอนต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เศรษฐชัย วิสาทาโส (2556, หน้า 81) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 พบว่า มีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิเรก อนันต์ (2556, หน้า 82) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องอภิเชษฐ พาลี (2552, หน้า 91) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้ตามลำดับ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรสร้างความตระหนักให้กับครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมในเรื่องนี้
2. การบริหารงบประมาณ ได้แก่ การมีส่วนร่วมประเมินโครงการงานด้านงบประมาณ ควรแต่งตั้งกรรมการจัดซื้อ-จัดจ้าง พัสดุครุภัณฑ์ของสถานศึกษา ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านนี้ มีส่วนร่วมในการพิจารณาตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา

3. การบริหารงานบุคคล ได้แก่ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดหาวิทยากรภายนอกตามความต้องการของสถานศึกษา ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าไปมีส่วนร่วมในการพิจารณาจัดหาวิทยากรภายนอก อบรมและให้ความรู้ เพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้ตรงตามความต้องการของสถานศึกษา และชุมชน ในด้านนี้ให้มากขึ้น

4. การบริหารงานทั่วไป ได้แก่ การมีส่วนร่วมประเมินโครงการงานด้านบริหารทั่วไป ควรให้ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและพิจารณาประเมิน โครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษาในด้านนี้ให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยปัญหาของการมีส่วนร่วมในการบริหารทั่วไป ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาในเขตโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่ม อารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

2. ควรมีการศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มอารย-ธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*.
กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ:
องค์การขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม
พ.ศ. 2553 (ฉบับที่ 3)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เกรียงศักดิ์ เพ็งศรี โศตร. (2548). *ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กฤติมา สารมย์. (2558). *การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนใน
อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 6*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชนานันท์ ปิ่นกุล. (2551). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัด
การศึกษาโรงเรียนในอำเภอสยามชัยเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง
เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัยวิชิต อินทร์สุข. (2555). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามบทบาทของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสในกลุ่มปลวกแดงพัฒนา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัยพจน์ รักราม. (2544). *หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น
อินโดไชน่า.
- ดิเรก อนันต์. (2556). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1*. สารนิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย.

- นภาพร คำคง. (2558). การบริหารสถานศึกษาเครือข่ายการศึกษาวังจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิกร ดิษธรรม. (2559). การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17.
- นิรชา อภิชาติ. (2557). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 กลุ่มพนารักษ์ จังหวัดอุทัยธานี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นงค์นุช รุประมาณ. (2557). การมีส่วนร่วมในภาระงานการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสระแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บำเหน็จ จินขาวำ. (2545). ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประพัฒน์ กังวานพนิชย์. (2550). สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาอำเภอบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประพนธ์ กระแสร์พันธุ์. (2554). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา เขตคุณภาพกบินทร์บุรี 7 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประภาส ไก่อแก้ว. (2551). ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดเมืองพิทยา. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประยูร ศรีประสาธน์. (2539). การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาของไทย. ม.ป.ท.

- ปรียา พลายนงษา. (2556). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาของโรงเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองตากยา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพศาล สรรสรวิสุทธิ. (2548). การบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขาทองโดยพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- มณฑาทิพย์ โกศลจิตร. (2558). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารศึกษากลุ่ม โรงเรียนเครือข่ายไทรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2526). หลักพัฒนาชุมชน จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: บางกอกบล็อก.
- วรางคณา วิบูลย์เพ็ง. (2556). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนใน อำเภอเกาะจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิลาศ เสมา. (2557). การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ในจังหวัดสระแก้ว. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เศรษฐชัย วิสาทาโส. (2556). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สระพงษ์ ตรี้อยเพชร. (2556). การมีส่วนร่วมของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารโรงเรียนแก่งหางแมวพิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สงบ ปะตังถาโต. (2555). การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในตำบลชากบก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง. งานนิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมคิด ทับทิม. (2556). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมพร อัครพัฒน์. (2556). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร
การจัดการศึกษา อำเภอนาดิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปรารจันบุรี เขต 2.
งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สัมพันธ์ เชาวจอหอ. (2559). การมีส่วนร่วมของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในการบริหารโรงเรียนทำใหม่ “พูลสวัสดิ์ราษฎร์นุกูล” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 17. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุรชาติ ถีกสถิตย์. (2553). การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
กลุ่มโรงเรียนปลวกแดงพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2537). ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการบริหารการศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับสูงและทบวงมหาวิทยาลัย. (2546). ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.
เข้าถึงได้จาก <http://www.gotoknow.org/osts/482092>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). ข่าวสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ศูนย์ลาดพร้าว.
- อภิเชษฐ์ พาลี. (2552). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏ
มหาสารคาม.
- อรุณ รักธรรม. (2536). แนวโน้มของทฤษฎีองค์กรในอนาคต: ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและ
แนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

อุคร บัวสูง. (2550). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอตาพระยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษา* มหาวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2547). *รายงานการวิจัย บทบาทและการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาในประเทศไทยที่คัดสรร*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ .

Abdel, H. (1973). *Engineering soil mechanics*. Englewood Cliffs. NJ: Prentice-Hall.

Best, E. V., & Kahn, B. P. (1993). *Research in education* (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.

Krebs, C. J. (1994). *Ecology: The experimental analysis of distribution and abundance* (4th ed.). New York: Harper Collins.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Education and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

Smith, J. E. (1971). The role of citizen committees in the planning and development of the Centennial education park in Plymouth. *Dissertation Abstracts International*, 32(3), 2377-A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ ...../.....

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

22 มีนาคม 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

1. เล่าโครงการวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นายสมใจ ยงปัญญา นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 58970011 ได้รับความเห็นชอบให้ทำ งานนิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ ...../.....

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

22 มีนาคม 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน

ด้วย นายสมใจ ยงปัญญา นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 58970011 ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ ...../.....

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

22 มีนาคม 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย นายสมใจ ยงปัญญา นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 58970011 ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

**เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2**

.....

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
ในการบริหารงาน ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สระแก้ว เขต 2

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

ชุดแบบสอบถามเพื่อการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา และประเภทของคณะกรรมการ
สถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร
และด้านการบริหารทั่วไป

ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในการเอื้อเฟื้อเสียสละเวลาอันมีค่าในการตอบ
แบบสอบถามฉบับนี้

นายสมใจ ขงปัญญา

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1

แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) หน้าข้อความตามสภาพความเป็นจริง

1. วุฒิการศึกษา

- ( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี
( ) ปริญญาตรีขึ้นไป

2. ประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษา

- ( ) ผู้แทนผู้ปกครอง
( ) ผู้แทนครู
( ) ผู้แทนองค์กรชุมชน
( ) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
( ) ผู้แทนศิษย์เก่า
( ) ผู้ทรงคุณวุฒิ
( ) ผู้บริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 2

ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ตรงกับความเป็นจริง ตามความคิดเห็นของท่านในแต่ละข้อเพียงหนึ่งเครื่องหมาย โดยถือเกณฑ์ ดังนี้

- การให้คะแนนผลการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาในแต่ละด้าน
5 หมายถึง การมีส่วนร่วมมากที่สุด
4 หมายถึง การมีส่วนร่วมมาก
3 หมายถึง การมีส่วนร่วมปานกลาง

2 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อย

1 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
00	มีส่วนร่วมกับสถานศึกษาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น	✓				

ความหมาย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมกับสถานศึกษาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อที่	การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
ด้านวิชาการ						
1	มีส่วนร่วมในการประชุมคณะกรรมการผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง					
2	แสดงความคิดเห็นและความต้องการในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน					
3	มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
4	มีส่วนร่วมพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน					
5	มีส่วนร่วมสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างพอเพียง					
6	มีส่วนร่วมทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
7	มีส่วนร่วมนิเทศการศึกษา					
8	มีส่วนร่วมแนะแนวการศึกษา					
9	มีส่วนร่วมประเมินโครงการงานด้านวิชาการ					
ด้านงบประมาณ						
10	มีส่วนร่วมในการจัดกองทุนช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน					
11	มีส่วนร่วมรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการ					

ข้อที่	การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
12	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียนของนักเรียน					
13	การให้ความเห็นชอบการจัดทำงบประมาณประจำปีของสถานศึกษา					
14	มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา					
15	มีส่วนร่วมพิจารณาการใช้งบประมาณของสถานศึกษา					
16	มีส่วนร่วมประเมินโครงการงานด้านงบประมาณ					
ด้านบริหารงานบุคคล						
17	มีส่วนร่วมการดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผนอัตรากำลังบุคลากร					
18	มีส่วนร่วมสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง และการย้ายบุคลากร					
19	มีส่วนร่วมพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนและค่าจ้างบุคลากร					
20	การส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
21	มีส่วนร่วมพิจารณาจัดหาวิทยากรภายนอกตามความต้องการของสถานศึกษา					
22	การร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในสถานศึกษา					
23	มีส่วนร่วมในการจัดหาเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาระบบข้อมูลบุคลากรของสถานศึกษา					
24	มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมสนับสนุนยกย่อง เชิดชูเกียรติบุคลากรในสถานศึกษา					
25	การมีส่วนร่วมในการจัดหาสวัสดิการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากร					
26	มีส่วนร่วมประเมินโครงการงานด้านบุคคล					
ด้านการบริหารทั่วไป						
27	มีส่วนร่วมส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา					

ข้อที่	การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
28	มีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือนักเรียน					
29	มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา					
30	มีส่วนร่วมจัดระบบบริหารและการพัฒนาบุคลากร ในสถานศึกษา					
31	การส่งเสริมให้เด็กวัยการศึกษาภาคบังคับเข้าศึกษา ในระบบ					
32	มีส่วนร่วมสนับสนุนให้สถานศึกษาให้มีการเผยแพร่ความรู้ ต่าง ๆ สู่ชุมชน					
33	ให้ความร่วมมือเป็นผู้ประสานงานระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ					
34	มีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาให้เอื้อ ต่อการเรียนการสอน					
35	มีส่วนร่วมส่งเสริมการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาทางด้าน ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น					
36	มีส่วนร่วมสนับสนุนการบริการด้านสุขภาพและอนามัย ของนักเรียน					
37	มีส่วนร่วมประเมินโครงการงานด้านบริหารทั่วไป					

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางที่ 12 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
ในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอารยธรรมบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1	0.37	14	0.68	27	0.30
2	0.39	15	0.50	28	0.66
3	0.66	16	0.63	29	0.54
4	0.54	17	0.53	30	0.65
5	0.52	18	0.59	31	0.54
6	0.36	19	0.61	32	0.42
7	0.58	20	0.42	33	0.45
8	0.27	21	0.59	34	0.50
9	0.49	22	0.69	35	0.40
10	0.31	23	0.67	36	0.41
11	0.52	24	0.66	37	0.51
12	0.29	25	0.70		
13	0.55	26	0.68		

หมายเหตุ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = 0.93

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายสมใจ ยงปัญญา
วัน เดือน ปีเกิด	1 ตุลาคม พ.ศ. 2518
สถานที่เกิด	อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 23 หมู่ 7 ตำบลบ้านปรือ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2557-2559	ครูผู้ช่วย โรงเรียนบ้านหนองผักแว่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2
พ.ศ. 2559-ปัจจุบัน	ครู ค.ศ. 1 โรงเรียนบ้านหนองผักแว่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	พุทธศาสตรบัณฑิต (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ. 2560	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา